

Oppdragsgiver: Lindås Kommune
Oppdragsnr.: 5191117 Dokumentnr.: 01

Til:

Fra: Lars Jørgen Rostad

Dato: 2019-05-07

► Innspill konsekvensutredning, Lindås kommune - vurdering av virkninger på vipe

Habitatkrav og bestandsstatus for vipe

Vipe er en fugleart i lofamilien, knyttet til kulturmark, og som mange andre kulturmarksarter er denne utrydningstruet og oppført på rødlista, nærmere bestemt som kritisk truet (CR). Arten foretrekker åpne, næringsrike og fuktige områder med kortvokst vegetasjon, og naturlig er den knyttet til store, åpne og næringsrike myrflater og naturlig hardt beitet våtmark der høyvoksende våtmarksplanter (helofytter) hindres i å dominere. Fremveksten av det menneskeskapt kulturlandskapet førte til at næringsrike, gjerne også fuktige, områder kunstig ble holdt åpent gjennom slått, beite og heldyrking av mark, og dette fungerte som svært godt habitat for arten. Vipa ser nå en tydelig bestandsnedgang, og det er flere effekter som virker inn på dette, de fleste antropogene.

Etter mekaniseringen og intensiveringen av landbruket, med hyppig slått og jordbearbeiding, har vipa sett en kraftig nedgang i kulturlandskapet i Norge. Vipa legger reiret rett på bakken, gjerne midt i landbruksareal. Den blir derfor direkte påvirket ved at reir med egg vil være svært utsatt for ødeleggelse dersom eggene ikke klekker, eller at ungene er i stand til å flykte til kantsoner, før eventuell slått eller jordbearbeid foregår på våren. Vipa påvirkes også indirekte: overgangen til høstsådde jordbruksvekster bidrar til å gjøre mindre habitat attraktivt, da den foretrekker bar jord uten vegetasjon når den skal i gang med hekkingen om våren. Grøfting av myrer for nydyrking eller tilplanting av skog er også en faktor som bidrar til å redusere og forringe vipehabitat.

Globale endringer, med nedbygging og endring av areal til samfunnsformål bidrar også til nedgang i vipebestanden. Ofte er de flate områdene vipa foretrekker å hekke på også svært egnet og derfor attraktive til omregulering til næringsområder, infrastruktur og bebyggelse. Svært mye aktuelt hekkehabitat går derfor direkte tapt som følge av dette.

Arealendringer vil også potensielt kunne påvirke vipehabitat indirekte. Krav til drenering og vannhåndtering, og endringer i områders hydrologi, som følge av at et område anlegges til et nytt formål, vil også kunne bidra til en dreneringseffekt og senking av grunnvannsspeil i et større område enn det som faktisk omreguleres. Dette kan tørke ut områder og således forringe deres verdier som nærings- og hekkeområde for vipe – selv om de ikke berøres direkte av noe arealbeslag.

Forekomst av vipe i planområdet

Det er i nærhet til planområdet identifisert et hekkeområde for vipe. Ut ifra flyfoto framstår dette som et helt typisk hekkeområde for arten – fuktig, flat og åpen jordbruksmark med «vassjuke» partier, i umiddelbar nærhet til åpent vannspeil og våtmark. Det er helt tydelig opparbeidet en relativt stor kanal/grøft som strekker seg gjennom området, noe som tyder på at området en gang var myr eller annen

våtmark, som nå har blitt endret til jordbruksmark som følge av en målrettet senking av grunnvannspeilet i området.

Selve planområdet fremstår ikke som spesielt egnet vipehabitat, i det minste ikke i hekketiden. Ut i fra flyfoto ser det ut til å domineres av temmelig fuktig myr og våtmark, med større partier med åpent vannspeil. Et direkte tap av dette området vil derfor neppe virke spesielt negativt på hekkende vipe i nærområdet. Det er mulig at det kan brukes av vipe til næringssøk under trekk, men ingen eksisterende informasjon foreligger til å støtte under dette.

Eventuelle negative virkninger fra tiltaket på hekkebestanden av vipe i området vil i utgangspunktet kun kunne identifiseres som indirekte. Dette vil i så fall være om tiltaket på noe vis innebærer senking av grunnvannstand i hekkeområdet for vipe, da dette kan forringe områdets verdi som hekke- og næringsområde for arten. I så tilfelle kan de negative virkningene unngås eller reduseres dersom det sikres at vanntilførselen til hekkeområdet og hydrologien forblir lik som i dagens situasjon (nullalternativet).

Konklusjon

Tiltaket berører ikke viktige vipeområder direkte, men dersom tiltaket innebærer endringer i områdets hydrologi, som ved drenering og senking av grunnvannspeil, vil dette kunne være svært negativt for vipebestanden i området.

J01	2019-05-07	Til eksternt bruk/kommentar oppdragsgiver	Lars Jørgen Rostad	Torgeir Isdahl	Lars Jørgen Rostad
A00	2019-05-03	Til internt bruk	Lars Jørgen Rostad		
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.